

Til: Deltakere på SOS 2001: Moderne sosiologisk teori.

Fra: Ragnvald Kalleberg

Om: Kristendom og vestlig modernitet. Tradisjon.

Tid/sted: Tirsdag 4/11-03, kl. 12.15-14. Aud. 1, ES

KRISTENDOM OG MODERNE INDUSTRISAMFUNN (PARSONS).

SOROKINS TESE OG PARSONS ALTERNATIV. (s. 23-27).

- Sosiologiens fundamentale, historisk-komparative spørsmål. Arven fra Weber og Durkheim.
- Sorokins tre orienteringer og utviklingsanalyse. Metafysisk-religiøs (ideasjonell), verdslig-materialistisk (sensat), idealistisk. Antikkens tre utviklingsfaser. De tre utviklingsfaser i det kristne Vesten.
- Parsons perspektiv (begrepsmessig omkalfatring, andre analytiske kategorier). Det strategiske ved spørsmålsstillingen: Sorokin stiller spørsmålet på en måte som utelukker den muligheten (og virkeligheten) Parsons er opptatt av.

STILLING AV SPØRSMÅL OM KRISTENDOMMENS BETYDNING FOR VESTLIG MODERNISERING.

- Tidlig kristendom i relasjon til jødisk og gresk-romersk tradisjon. Kristen individualisme. Kirke atskilt fra verdslig samfunn, men begge områder underlagt kristne verdier.
- Middelaldersyntesen. Differensiering. Den institusjonelle revolusjon 1050-1150. Gregor den 7. Parsons tror ikke på sosiologiske mirakler.
- Sammenfatning: utvidelse, differensiering, oppgradering.

REFORMASJONSPERIODEN.

- Reformasjonen og nye former for "kristne samfunn". Reformasjonen kan sees som en utvidelse av selvbestemmelsesprinsippet, slik at det også skulle gjøres gjeldende innenfor de religiøse institusjonene selv.
- Reformasjonens forståelse av kristendom og samfunn- innflytelse på lengre sikt. Økt individualisering. Demokratisk rettsstat på lengre sikt. Markedsøkonomi og kapitalisme. Utdanningsrevolusjonen.
- Sammenfatning: utvidelse, differensiering og oppgradering.

SAMTIDENS SITUASJON: MANGFOLD AV TROSRETNINGER OG TOLERANSE.

- Begrepsmessig åpning: kirke, sekt og trosretning (*denomination*). Viktigheten igjen av analytiske kategorier.

- En genuin, kristen utvikling?
- Sammenfatning: utvidelse, differensiering og oppgradering.

I FORTIDENS GREP (SHILS).

FORTIDEN I SAMTIDEN.

- Idealtyper: kameleon og den uforanderlige. Nyhet og tradisjon i en generasjon. Generasjonssammenhenger. 92 generasjoner siden Sokrates.
- Samtidighet og usamtidighet. Burde og skulle hele samfunnet være *up to date* (jf. kulturelt etterslep)? Jf. Skjervheims kritikk av "samtidsoportunisme". Korrupperer fortiden (jf. Pol Pot)? "Være født i går".
- Individets begrensede selvbestemmelse (s. 43).

TRADISJON SOM STARTSTED OG BESTANDDEL I NYE OPPFATNINGER OG HANDLINGSMØNSTRE.

- Every tradition offers a possibility of a variety of response.
- Selektiv forkastelse av tradisjoner. Eksempel med språkendring i Norge. Tilintetgjøre, gjenskape, omskape og nyskape.
- Hva som kan vedvare i nyskapsperioder. "Nissen blir med på lasset". Tradisjonsbevaring og endring (s. 45).

VEKSLLENDE TRADISJONSDYBDE I INDIVIDET

- Kulturens bestanddeler er fra forskjellige tider.
- Individet er dannet gjennom tradisjoner. Vi er produkter av fortiden. Overjeg i psykoanalytisk tradisjon.
- Vår identitet viser til fortiden (se s. 50). Hvor mye fortid omfatter vårt begrep om "samtiden" ("vår tid")?
- Hukommelse: Opptegnelser om fortiden. "Individuals vary in the force, clarity, and specificity of their sense of the past prior to their own births".

FORTIDSSENSITIVITET OG KRITISK HISTORIOGRAFI.

- Kritisk kildegransking (kildekritikk; vestlig utvikling fra renessanse; studier av Bibel, gresk og romersk historie)
- Historieforståelse som del av nasjonsbyggingen; kontakt med gullaldere; spenninger mellom sannhetskrav og nasjonalisme (eks. Belgisk Kongo-Adam Hochschilds bok).

